

ΒΙΒΛΙΑ, ΑΝΑΤΥΠΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ

ΒΙΒΛΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΤΥΠΑ

ΙΣΤΟΡΙΑ

ΑΡΧΑΙΟΙ ΧΡΟΝΟΙ

Caroline Alexander, *The War That Killed Achilles: The True Story of Homer's Iliad and the Trojan War*, Viking, Λονδίνο 2009, 296 σ.
Η Ιλιάδα, ιστορικό έπος της παγκόσμιας κληρονομιάς σε νέα αφήγηση, παραμένει ακόμα ανοικτή σε ερμηνείες κατανόησης.

Paul Cartledge, *Ancient Greek Political Thought in Practice*, Cambridge University Press, 2009, 169 σ.

Το βιβλίο παρακολουθεί χρονικά την ελληνική κατασκευή της πόλης, της πολιτικής και του πολιτικού από το 1300 π.Χ. έως τον Πλούταρχο, με εκτενείς αναφορές στη δίκη του Σωκράτη, τον κλασικό κόσμο, τον Ξενοφώντα, τον Πλάτωνα, τον Ισοκράτη, τον Αριστοτέλη και τον Μέγα Αλέξανδρο, τους ελληνιστικούς χρόνους. Κλείνει με ένα κεφάλαιο αφιερωμένο στην ελληνική συμβολή και τη δημοκρατία σήμερα.

G. E. M. de Ste. Croix, *Ο Χριστιανισμός και η Ρώμη: διωγμοί, αιρέσεις και ήθη*, επιμ. Δημήτρης Ι. Κυρτάτας, μτφρ. Ιωάννα Κράλλη, Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, Αθήνα 2005, 433 σ.

Το βιβλίο αναφέρεται στη θρησκεία του ρωμαϊκού κόσμου, ρωτά και δίνει απάντηση στο ερώτημα γιατί διώκονταν οι πρώτοι χριστιανοί, περιγράφει την αναμέτρηση του χριστιανισμού με τη ρωμαϊκή διοίκηση, παρουσιάζει τον Μεγάλο Διωγμό, τη στάση των πρώτων χριστιανών απέναντι στην ιδιοκτησία και τη δουλεία, τη Σύνοδο της Χαλκηδόνας το 451 μ.Χ., και περιγράφει Έλληνες και Ρωμαίους και τον τρόπο που μιλούσαν από τη σκοπιά των κατώτερων τάξεων (μαρτυρολόγια, μύθοι, παραβολές, κ.ά.).

Waldemar Heckel / Lawrence A. Tritle (επιμ.), *Alexander the Great: A New History*, Wiley-Blackwell, Οξφόρδη 2009, 366 σ.

Σύμμεικτος τόμος που εξετάζει υπό νέο πρίσμα μια σειρά ζητημάτων: το μακεδονικό υπόβαθρο, την ασιατική κατάκτηση, τους επιγόνους, τον στρατό και τον βασιλιά του, την αυλή του Αλεξάνδρου ως κοινωνικό σύστημα, τον Αλέξανδρο και τους Έλληνες και ειδικότερα του Κορίνθιους, τους καλλιτέχνες, τους στρατιώτες, τους φίλους και τους εχθρούς, την αυτοκρατορία του Δαρείου III, τη σχέση του Αλεξάνδρου με την Περσική Αυτοκρατορία ανάμεσα στην «πτώση» και τον «εκσυγχρονισμό», τον Αλέξανδρο και τη «φοβερή του μητέρα», τη σεξουαλική του ζωή, τους ήρωες, τις λατρείες, το θείο, την εικόνα του Αλεξάνδρου την εποχή των διαδόχων του και μετέπειτα στους ρωμαϊκούς χρόνους, την κατασκευή ενός νέου ιδεώδους, δηλαδή, το επίσημο πορτραίτο του (υπογράφεται από την ελληνική συμμετοχή στον τόμο, της Catie Michalopoulos), τον Αλέξανδρο μέσα από σύγχρονες ματιές και στον κινηματογράφο. Περιλαμβάνει εκτενές χρονολόγιο και πλούσια βιβλιογραφία σαράντα σχεδόν σελίδων.

Δημήτρης Ι. Κυρτάτας / Σπύρος Ι. Ράγκος, *Η ελληνική αρχαιότητα: πόλεμος, πολιτική, πολιτισμός*, πρόλ. Δ. Ν. Μαρωνίτης, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών - Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη (σειρά: Αρχαιογνωσία και Αρχαιολογία στη Μέση Εκπαίδευση 6), Θεσσαλονίκη 2010, 448 σ.

Αποτελείται από τα μέρη: «Αρχαϊκή εποχή», «Κλασική εποχή», «Ελληνιστική εποχή» και «Ρωμαϊκή εποχή». Περιλαμβάνει χρονολόγιο και χάρτες.

Jesper Majbom Madsen, *Eager to be Roman: Greek Response to Roman Rule in Pontus and Bithynia*, Duckworth, Λονδίνο 2009, 166 σ.

Πέντε κεφάλαια που πραγματεύονται το πέρασμα της ελληνικής κυριαρχίας στη ρωμαϊκή διοίκηση στον Πόντο και τη Βιθυνία, τις ελληνικές παραδόσεις και τις ρωμαϊκές επιδράσεις στην πολιτική και τη θρησκεία, το θέμα των ναών, τους Έλληνες στον ρωμαϊκό κόσμο, τους Ρωμαίους Έλληνες, τη σχέση τους με τον αυτοκράτορα, τα ρωμαϊκά ονόματα και τη ρωμαϊκή ταυτότητα, την ανταπόκριση στον ρωμαϊκό νόμο.

Λίλα Ι. Μαραγκού, *Αμοργός I, Η Μινώα: η πόλις, ο λιμάνι και η μείζων περιφέρεια*, Βιβλιοθήκη της εν Αθήναις Αρχαιολογικής Εταιρείας 228, Αθήνα 2002, 392 σ.

Σκαρίφημα της ιστορίας της Αμοργού (η Μινώα), τα αρχαία κατάλοιπα, το λιμάνι, η ευρύτερη περιφέρειά της, η βιβλιογραφία της Αμοργού και ευρετήρια.

Χρήστος Γ. Παπουτσάκης, *Βραχογραφίες*, επιμ. Άντεια Φραντζή, Οι Φίλοι του περιοδικού Αντί, Αθήνα 2009, 98 σ.

Δύο κεφάλαια αναφέρονται στις βραχογραφίες στο Ασφέντου Σφακίων Κρήτης και στη θέση Κολμέτσε στο Δυτικό Παγγαίο, ενώ το τρίτο περιλαμβάνει νέες απόψεις για τις βραχογραφίες στον μακεδονικό χώρο και γενικές παρατηρήσεις.

Αντώνης Β. Ρεγκάκος, *Επινοώντας το παρελθόν: γέννηση και ακμή της ιστοριογραφικής αφήγησης στην κλασική αρχαιότητα*, Gutenberg, Αθήνα 2009, 239 σ.

Αναπτύσσει τη γέννηση της αρχαίας ιστοριογραφίας και τους πρώτους «ιστορικούς», ενώ το μεγαλύτερο μέρος του βιβλίου επικεντρώνεται στη ζωή, στο έργο, στην τεχνική, στις πηγές και τις αντιλήψεις του Ηρόδοτου και του Θουκυδίδη.

Johann Joachim Winkelmann, *Ιστορία της αρχαίας τέχνης: η τέχνη των ανατολικών λαών, των Ετρούσκων, των Ελλήνων και των Ρωμαίων*, μτφρ. Λευτέρης Αναγνώστου, εισαγ. Γεράσιμος Α. Μαρκαντωνάτος, Gutenberg, Αθήνα 2010, 424 σ.

Έργο του γερμανού ιστορικού της τέχνης και αρχαιολόγου νεοκλασικιστή Βίνκελμαν (1717-1768), όπου στο πρώτο μέρος εξετάζει την τέχνη των λαών ως προς την ουσία της, ενώ στο δεύτερο μέρος μελετά την τέχνη των Ελλήνων από τη σκοπιά των εξωτερικών συνθηκών της εποχής. Η έκδοση περιλαμβάνει τις χαλκογραφίες των δύο πρώτων εκδόσεων και πίνακες.

ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΟΙ ΧΡΟΝΟΙ

Το Βυζάντιο και οι απαρχές της Ευρώπης, Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών (σειρά: Επιστήμης Κοινωνία-Ειδικές Μορφωτικές Εκδηλώσεις), Αθήνα 2004, 187 σ.

Σύμμεικτος τόμος που περιλαμβάνει τις ομιλίες των Martin Hinterberger, Στέλιου Λαμπάκη, Τηλέμαχου Λουγγή, Μαρίας Λεοντσίνη, Βασιλικής Βλυσίδου, Παναγιώτη Αγαπητού και Σπύρου Τρωϊανού.

Ελισάβετ Α. Ζαχαριάδου, «Το Οικουμενικό Πατριαρχείο και ο ελληνισμός την επαύριο της Άλωσης», Αδελφότης Οφφικιάλων του Οικουμενικού Πατριαρχείου «Παναγία η Παμμακάριστος», *Το Οικουμενικό Πατριαρχείο και η οικονομία του Γένους*, Τράπεζα της Ελλάδος, Αθήνα 2007, σ. 61-68, ανάπτυπο από επιστημονική διημερίδα.

Ελισάβετ Α. Ζαχαριάδου, «Σελίδες από τη ζωή του Βενιαμίν, επισκόπου Άνδρου (1606-1623)», *Εύανδρος (Τόμος εις μνήμην Δημητρίου Ι. Πολέμη)*, Καΐρειος Βιβλιοθήκη, Άνδρος 2009, σ. 269-284, ανάπτυπο.

Jonathan Harris, *Constantinople: Capital of Byzantium*, Hambledon / Continuum, Λονδίνο 2007, 289 σ.

Τα κεφάλαια του βιβλίου είναι η Πόλη των θαυμάτων, οι ιδρυτές, η άμυνα, τα παλάτια και η εξουσία, οι εκκλησίες και τα μοναστήρια, τα πλούτη του κόσμου, η δημοκρατία, η αρχή του τέλους, τα ερείπια της βυζαντινής Κωνσταντινούπολης, η Πόλη σήμερα.

Finding Heaven, *Pythagoras and Renaissance Europe*, Cambridge University Press, 2009, 319 σ.

Δομημένο σε τρία μέρη: «Πυθαγόρας, άνθρωπος για την Αναγέννηση», «Οι πολλές όψεις της Πυθαγόρειας Αναγέννησης» και «“Πυθαγορισμός” στην αρχιτεκτονική και την τέχνη». Συνολικά δέκα κεφάλαια που αναφέρονται στη διάχυση της γνώσης για τον Πυθαγόρα στην Αναγέννηση, την ανάδυση του «αγίου» Πυθαγόρα, την αποθέωσή του τον 16ο αιώνα, την πυθαγόρεια παράδοση των αρχών του 15ου αιώνα, την εμβάθυνσή του στα τέλη του ίδιου αιώνα, την ωρίμανση και τις μεταστροφές του τον 16ο αιώνα, την αναζήτηση της αρμονίας στην αρχιτεκτονική. Το τελευταίο κεφάλαιο, όπου παρουσιάζονται τα συμπεράσματα, τιτλοφορείται «Ο πρίγκιπας των φιλοσόφων και η γέννηση της αρμονίας ως αισθητική έννοια». Περιλαμβάνεται επιλεκτική βιβλιογραφία, εικονογράφηση και δύο παραρτήματα. Το πρώτο από αυτά παρουσιάζει τα πυθαγόρεια κείμενα σε έξι βιβλιοθήκες της Αναγέννησης.

Nevra Negipoglu, *Byzantium Between the Ottomans and the Latins: Politics and Society in the Late Empire*, Cambridge University Press, 2009, 350 σ.

Το Βυζάντιο μεταξύ Οθωμανών και Λατίνων, ένα έντονο δίλημμα μετά την Δ΄ Σταυροφορία και την πτώση της Πόλης, αποτελεί το θέμα της πρώτης ενότητας που θέτει το πολιτικό πλαίσιο. Η Βυζαντινή Θεσσαλονίκη και η παράδοσή της παρουσιάζονται στη δεύτερη ενότητα. Η Κωνσταντινούπολη του 12ου αιώνα, η πολιορκία του Βαγιαζίτ και τα τελευταία πενήντα χρόνια πριν την κατάληψή της, το 1453, παρουσιάζονται στην τρίτη ενότητα. Η τέταρτη ενότητα αναφέρεται στο Δεσποτάτο του Μορέως από 1382 έως το 1460, οπότε καταλύεται. Περιλαμβάνει τρεις χάρτες, πέντε παραρτήματα και 30σέλιδη βιβλιογραφία.

Paul Stephenson, *Constantine: Unconquered Emperor, Christian Victor*, Quercus, Λονδίνο 2009, 352 σ.

Τρία μέρη, δέκα κεφάλαια. Το πρώτο μέρος τιτλοφορείται: «Πίστη και εξουσία τον 3ο αιώνα» και περιλαμβάνει τα κε-

φάλαια «Θρησκεία στην Όψιμη Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία», «Τόπος του χριστιανισμού», «Ο ανίκητος αυτοκράτορας και ο θεός προστάτης του», «Η Τετραρχία». Το δεύτερο μέρος έχει τίτλο: «Ο ανίκητος Κωνσταντίνος» ξεκινάει με ομώνυμο κεφάλαιο και περιλαμβάνει «Κωνσταντίνος και Ρώμη», «C Προσηλυτισμός του Κωνσταντίνου», «Κωνσταντινούπολη». Το τρίτο μέρος φέρει τον τίτλο: «Ο νικητής Κωνσταντίνος» μετά το ομώνυμο κεφάλαιο, ακολουθούν «Κωνσταντίνος Μάξιμος Αύγουστος», «Ο Κωνσταντίνος και οι επίσκοποι» «Θάνατος και διαδοχή».

ΝΕΟΤΕΡΑ ΧΡΟΝΙΑ

Χριστίνα Αγγελίδη (επιστ. επιμ.), *Αμφισβήτηση της εξουσίας*, Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών (σειρά: Επιστήμης Κοινωνία-Ειδικές Μορφωτικές Εκδηλώσεις), Αθήνα 2003, 119 σ.

Ομιλίες που πραγματοποιήθηκαν στο ΕΙΕ (4-25 Φεβρ. 2003) ακολούθησε συζήτηση μεταξύ ομιλητών και κοινού.

Καίτη Αρώνη-Τσίχλη, *Αγροτικές εξεγέρσεις στην Παλιά Ελλάδα, 1833-1881*, 2^η έκδ. βελτιωμ., Παπαζήσης, Αθήνα 2009, 516 σ.

Το βιβλίο δομείται σε τρία μέρη: «Γενικό πλαίσιο: 1833-1881», «Εξεγέρσεις», «Συλλογικές νοοτροπίες και συμπεριφορές» περιέχει πλούσια βιβλιογραφία.

Καίτη Αρώνη-Τσίχλη, *Ιστορικές σχολές και μέθοδοι: εισαγωγή στη ευρωπαϊκή ιστοριογραφία. Πανεπιστημιακές παραδόσεις* Παπαζήσης, Αθήνα 2008, 412 σ.

Τα δεκατρία κεφάλαια τιτλοφορούνται: «Η γέννηση και η ανάπτυξη της Ιστορίας στην Αρχαιότητα», «Χριστιανισμός και Ιστορία», «Ιστορικοί και χρονογράφοι στο Βυζάντιο», «Οι Νεότεροι Χρόνοι», «Η Φιλοσοφία της Ιστορίας», «Η αντικειμενικότητα στην Ιστορία», «Μαρξισμός και Ιστορία», «Η Σχολή των *Annales*», «Σύντομη επισκόπηση των ιστοριογραφικών τάσεων», «Δομισμός (στρουκτουραλισμός) και Ιστορία», «Οι αμφισβητήσεις για την Ιστορία», «Σύγχρονες τάσεις στην Ιστορία», «Νεοελληνική ιστοριογραφία (1821-2000)». Η βιβλιογραφία καλύπτει δεκαπέντε σελίδες.

Ariella Asser / Odette Varon - Vassard / Steven Bowman, *Young People in the Maelstrom of Occupied Greece: The Persecution and Holocaust of the Jewish People 1943-1944*, πρόλ. Pantelis Sklias / Moses Constantinis / Vasso Kollia, εισαγ. Odette Varon - Vassard / Alexios Meneciades, μτφρ. Kay-Elvina Sutton, Κεντρικό Ισραηλιτικό Συμβούλιο Ελλάδος, Αθήνα 2009, 151 σ., έκδοση περιορισμένης κυκλοφορίας με την υποστήριξη της Γενικής Γραμματείας Νέας Γενιάς.

Η ελληνική έκδοση με τίτλο *Νέοι στη δίνη της κατοχικής Ελλάδας: Ο διωγμός και το ολοκαύτωμα των Εβραίων 1943-1944* προηγήθηκε ένα χρόνο της αγγλικής: περιλαμβάνει τρία μέρη: την Κατοχή και τον διωγμό, την Εθνική Αντίσταση καθώς και μαρτυρίες από τα ναζιστικά στρατόπεδα συγκέντρωσης.

Περικλής Σ. Βαλλιάνος, *Ελληνισμός, επιστήμη, κριτική: εννοιολογικά θεμέλια της νεωτερικότητας*, Παπαζήσης, Αθήνα 2010, 420 σ.

Το πρώτο μέρος περιλαμβάνει τα κεφάλαια: «Αναγέννηση και Αναγεννήσεις: η νομιμότητα μιας έννοιας», «Μεσαιωνισμός και αναγεννησιακός άνθρωπος», «Η επάνοδος των μουσών», «Ψυχή, κοινωνία, φύση: μια καινούργια τέχνη», «“Αξιοσύνη” και ελευθερία του ανθρώπου», «Πολιτικές τομές», «εκκλησιαστική εξαχρείωση και η ανάκτηση του Ευαγγελίου», «Το άνοιγμα του κόσμου: προϋποθέσεις της νεώτερης επιστήμης». Το δεύτερο μέρος περιλαμβάνει: «Η χειραφέτηση της επιστημονικής διάνοιας», «Η θεμελίωση της νέας μηχανικής», «Από τον Γαλιλαίο στον Νεύτωνα: η επι-

στημολογική στροφή», «Η πειραματική φιλοσοφία του Νεύτωνα», «Η έννοια της επιστήμης μετά τον Νεύτωνα», «Χημεία και βιολογία: η αποβολή της θεολογίας από τα τελευταία της οχυρά».

Lorans Tanatar Baruh / Vagelis Kechriotis (επιμ.), *Economy and Society on Both Shores of the Aegean*, Alpha Bank-Ιστορικό Αρχείο, Αθήνα 2010, 547 σ.

Πολυσυλλεκτικός τόμος ελλήνων και τούρκων μελετητών του 19ου και του 20ού αιώνα, δομημένος σε τέσσερα μέρη: «Κοινότητα και υποκειμενικότητα», «Θεσμοί», «Οικονομία και κοινωνία», «Αστικός σχεδιασμός».

Dusan T. Batakovic (επιμ.), *Kosovo and Metohija; Living in the Enclave*, Serbian Academy of Sciences and Arts / Institute for Balkan Studies (Special Editions 96), Βελιγράδι 2007, 323 σ.

Πολυσυλλεκτικός δίγλωσσος (σερβικά-αγγλικά) τόμος που προσεγγίζει θέματα ταυτότητας, θρησκείας και ιδεολογιών στο Κόσοβο και τα Μετόχια, με πλούσιο παράρτημα.

Dusan T. Batakovic, *Kosovo: un conflit sans fin?*, μτφρ. από τα σερβικά Marko και Slobodan Despot, L'Age d'Homme, Λωζάνη 2008, 312 σ.

Κωστής Γιούργος / Τάκης Καμπύλης κ.ά., *Η ταράτσα της Μπουμπουλίνας: καταστολή και βασανιστήρια στην Ελλάδα του '67-69*, εκδ. Ποταμός, Αθήνα 2009, 159 σ.

Περιλαμβάνει μαρτυρίες, χρονολόγιο, θεωρητική προσέγγιση, φωτογραφίες, λίστες βασανισθέντων και βασανιστών.

Βασίλης Κ. Γούναρης, *Το Μακεδονικό Ζήτημα από τον 19ο έως τον 21ο αιώνα: ιστοριογραφικές προσεγγίσεις*, εκδ. Αλεξάνδρεια (σειρά: Θέματα Ιστορίας), Αθήνα 2010, 158 σ.

Η μελέτη περιέχει μια επαναπροσέγγιση, 150 χρόνια ιστοριογραφίας και χαρτογραφίας, το νέο Μακεδονικό ζήτημα, επιστροφή στην ιστορία, επιλογή βιβλιογραφίας, και χρονολόγιο του Μακεδονικού ζητήματος.

Vicky Coltman, *Classical Sculpture and the Culture of Collecting in Britain Since 1760*, Oxford University Press (σειρά: Classical Presences), 2009, 315 σ.

Στα επτά κεφάλαια που αναπτύσσεται το βιβλίο εξετάζονται ο Adolf Michaelis και η ιστοριογραφία της κλασικής γλυπτικής στη Βρετανία, τα υπολείμματα του ρωμαιοκλασικού μεγαλείου στις συλλογές, η ανασύλωση, οι συλλογές και η πολιτική σε παγκόσμιο επίπεδο, κρίσεις και σχόλια του Richard Cosway, η έκθεση αρχαίων γλυπτών, ο Charles Townley ως συλλέκτης και καταλογογράφος.

Gerard Delanty, *Επινοώντας την Ευρώπη: ιδέα, ταυτότητα, πραγματικότητα*, εισαγ. σημείωμα Σάκης Γκέκας, μτφρ. Γιάννης Μπαχάρας, ιστορ. επιμ. Μιχάλης Σωτηρόπουλος / Κωστής Καρπόζηλος, εκδ. Ασίνη, Αθήνα 2010, 247 σ.

Μελέτη του 1995, η πρώτη του Gerard Delanty που μεταφράζεται στην ελληνική γλώσσα, περιλαμβάνει μια θεωρητική εισαγωγή για την αμφισημία της Ευρώπης, τις απαρχές της ιδέας της Ευρώπης, τη δυτικοποίησή της, τα όρια και μεταβαλλόμενα σύνορά της, την Ευρώπη την εποχή της νεωτερικότητας, την Ευρώπη στον καθρέφτη του Ανατολικού Κόσμου, την κρίση της ευρωπαϊκής ταυτότητας, την Ευρώπη ως κατασκευάσμα του Ψυχρού Πολέμου και μετά τον Ψυχρό Πόλεμο. Το συμπέρασμα τείνει προς μια μετα-εθνική ιδιότητα του πολίτη. Περιλαμβάνεται 25σέλιδη βιβλιογραφία.

Panagiotis Dimitrakis, *Greece and the English British Diplomacy and the Kings of Greece*, I. B. Tauris, Λονδίνο-N. Υόρκη 2009, 212 σ.

Το εισαγωγικό κεφάλαιο περί Μ. Βρετανίας και ελληνικής μοναρχίας ιστορικά, ακολουθούν παρουσιάσεις για τον βασιλιά

Γεώργιο Β', το βασιλικό ζεύγος Παύλου και Φρειδερίκης και τον Κωνσταντίνο Γ', τη χούντα και την κατάργηση της μοναρχίας.

Costas Douzinas / Slavoj Žižek (επιμ.), *The Idea of Communism*, Verso, Λονδίνο-N. Υόρκη 2010, 230 σ.

Τόμος που περιλαμβάνει, εκτός από κείμενα των επιμελητών, συμβολές των: Alain Badiou, Judith Balse, Susan Buck-Morss, Bruno Bosteels, Terry Eagleton, Peter Hallward, Michael Hardt, Jean-Luc Nancy, Antonio Negri, Jacques Rancière, Alessandro Russo, Albereto Toscano, και Gianni Vattimo.

Έλλη Δρούλια (επιμ.), *Η εφημερίδα Χρόνος του Ιωάννη Φιλήμονα, 1833*, Εταιρεία Μελέτης Νέου Ελληνισμού, Αθήνα 2010, 252 σ.

Peter Earle, *Κουρσάροι της Μάλτας και της Μπαρμπαρίας*, μτφρ. Μιχάλης Κοκολάκης, εκδ. Αλεξάνδρεια (σειρά: Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία), Αθήνα 2010, 293 σ.

Στα πέντε μέρη του, ο συγγραφέας μελετά τον Ιερό Πόλεμο στη Μεσόγειο, τους κουρσάρους της Μπαρμπαρίας και της Μάλτας, τους κουρσάρους Αλόνσο ντε Κοντρέρας, Αλοΐζιο Γκαμάρρα, καπετάν Δεσμοφύλακα, Φραντσέσκο ντι Νατάλε και Ρεϊς Χαμίντου, καθώς και τα τελευταία χρόνια του αιωνίου πολέμου.

Robert Elgood, *The Arms of Greece and her Balkan Neighbors in the Ottoman Period, with over 500 color illustrations*, Thames & Hudson, Λονδίνο 2009, 352 σ.

Αφορά την κατασκευή όπλων (πιστόλες, γιαταγάνια, μακρύκανα όπλα, κ.ά.), το εμπόριό τους και τους οπλοποιούς της περιόδου 1204-1863 σε μέρη των Βαλκανίων και τα Ιωάννινα. Αναπτύσσεται ο συσχετισμός μεταξύ όπλων και της ανόδου των εθνικισμών στα Βαλκάνια από το 1770 και η σημασία των ελληνικών ένοπλων δυνάμεων και του Αγώνα της Ανεξαρτησίας.

John Freely, *Aladdin's Lamp: How Greek Science Came to Europe through the Islamic World*, Alfred A. Knopf, N. Υόρκη 2009, 303 σ.

Η μελέτη παρακολουθεί τις διαδρομές της επιστήμης από την Ιωνία στην κλασική Αθήνα, στην κλασικιστική Αλεξάνδρεια με τη Βιβλιοθήκη της και το Μουσείο, στη Ρώμη, στην Κωνσταντινούπολη, στη Βαγδάτη, όπου τα ελληνικά μεταφέρονται στα αραβικά, στην ισλαμική Αναγέννηση (Κάιρο, Δαμασκός), στην αραβική Ισπανία, από το Τολέδο στο Παλέρμο, όπου τα αραβικά μεταφράζονται στα ιταλικά, στο Παρίσι και την Οξφόρδη, όπου επανεργητεύεται ο Αριστοτέλης και γεννιέται η ευρωπαϊκή επιστήμη, από το Βυζάντιο στην Ιταλία. Παρουσιάζονται οι ανατροπές και οι συζητήσεις, οι εκφάνσεις της επιστημονικής επανάστασης.

John Freely, *Children of Achilles: The Greeks in Asia Minor since the Days of Troy*, I. B. Tauris, Λονδίνο-N. Υόρκη 2010, 268 σ.

Το βιβλίο παρατηρεί τα περάσματα των πληθυσμών και των κυρίαρχών τους στη Μικρά Ασία, από τους Αχαιούς στην Ανατολία, τις μεταναστεύσεις, την αρχαϊκή αναγέννηση, τους Περσικούς Πολέμους, το όραμα του Αλέξανδρου, τη ρωμαϊκή κατάκτηση, τα χρόνια του Ιουστινιανού, το μεσαιωνικό Βυζάντιο, τους Σελτζούκους Τούρκους, τους σταυροφόρους, τους Λατίνους μέχρι και τους Οσμανλίδες.

Marcel Gauchet, *Η άνοδος της Δημοκρατίας: I. Η επανάσταση των νεότερων χρόνων, II. Η κρίση του φιλελευθερισμού (1880-1914)*, μτφρ. Αλέξανδρος Κιουπκιολής, εκδ. Πόλις, Αθήνα 2009, 455 σ.

Μεταφρασμένο βιβλίο που κυκλοφόρησε αρχικά από τις εκδόσεις Gallimard το 2007.

- Knud Haakonssen**, *Διαφωτισμοί και θρησκείες*, μτφρ. Ρωξάνη Δ. Αργυροπούλου, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Ερευνών/ΕΙΕ, Αθήνα 2010, 136 σ.
Δίγλωσση έκδοση (ελληνικά και αγγλικά) της ετήσιας διάλεξης στη μνήμη του Κ.Θ. Δημαρά το 2009.
- Alexis Heraclides**, *The Greek-Turkish Conflict in the Aegean: Imagined Enemies*, Palgrave Macmillan, Λονδίνο 2010, 288 σ.
Δομημένο σε τέσσερα μέρη: «Έλληνες και Τούρκοι: ιστορία κουκουλωμένη από τον εθνικό μύθο», «Το Αιγαίο: συγκρούσεις και διπλωματία», «Η νομική διάσταση της διαμάχης στο Αιγαίο», «Η ζωτική φάση στο πρόβλημα».
- Christos Kassimeris**, *Greece and the American Embrace; Greek Foreign Policy Towards Turkey, the US and the Western Alliance*, I. B. Tauris, Λονδίνο-Ν. Υόρκη 2010, 285 σ.
Η μελέτη αναφέρεται στις σχέσεις της Ελλάδας με τις ΗΠΑ, το ΝΑΤΟ, την ΕΕ και τη διεθνοποίηση των αντιδικιών.
- Έντμουντ Κήλυ**, *Φόνος στον Θερμαϊκό: ύπατοι, πραιίτωρες και Τύπος στην υπόθεση Πολκ*, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 2010, 599 σ.
Μετάφραση από την αμερικανική έκδοση, η οποία περιγράφει τα πρόσωπα που εμπλέκονται, ανατρέχει στα γεγονότα και τη δίκη, και αποτιμά την υπόθεση Πολκ, εξήντα χρόνια μετά. Περιλαμβάνει δύο παραρτήματα και ευρετήριο.
- Κατερίνα Λάμψα / Ιακώβ Σιμπή**, *Η ζωή απ' την αρχή: η μετανάστευση των Ελλήνων Εβραίων στην Παλαιστίνη (1945-1948)*, εκδ. Αλεξάνδρεια (σειρά: Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία), Αθήνα 2010, 399 σ.
Το μέρος πρώτο «Στην Ευρώπη» περιέχει τα κεφάλαια: «Η φυγή», «Η κρυφή μετανάστευση», «Η βρετανική πολιτική», «Η πολιτική της εβραϊκής ηγεσίας», και «Η αγγλοαμερικανική επιτροπή έρευνας για την Παλαιστίνη». Το δεύτερο μέρος «Στην Ελλάδα» περιέχει: «Η περιπέτεια της διάσωσης», «Η πίκρα της επιστροφής», «Η προετοιμασία», «Η αναχώρηση», και ο «Προτελευταίος σταθμός», η Κύπρος. Το τρίτο μέρος, «Στην Παλαιστίνη» περιέχει: «Όραμα και πραγματικότητα», «Η συγκρότηση της εβραϊκής κοινωνίας», και «Οι μετανάστες από την Ελλάδα». Ακολουθεί Επίμετρο που συγκεντρώνει μαρτυρίες, 19 φωνές που διηγούνται σε πρώτο πρόσωπο. Το βιβλίο συμπεριλαμβάνει παράρτημα, πίνακες, πηγές, βιβλιογραφία και ευρετήριο.
- Κώστας Λάμπας / Αντώνης Αναστασόπουλος / Ηλίας Κολοβός** (εκδ. επιμ.), *Μνήμη Πηνελόπης Στάθη: μελέτες ιστορίας και φιλολογίας*, Κέντρον Ερεύνης του Μεσαιωνικού και Νέου Ελληνισμού της Ακαδημίας Αθηνών / Ινστιτούτο Μεσογειακών Σπουδών ΙΤΕ / Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο 2010, 502 σ.
Ο αφιερωματικός αυτός τόμος περιλαμβάνει μελέτες συνοδοιπόρων της Πόπης Στάθη (1947-2008) με θεματικές: την κοινωνία, την οικονομία, τους θεσμούς, την πολιτική και την ιδεολογία, την παιδεία και τη λογοτεχνία, τη θρησκεία και την Κωνσταντινούπολη, από όπου και καταγόταν. Στον τόμο προτάσσεται το βιογραφικό και η εργογραφία της Π. Παπαδοπούλου-Στάθη.
- Sheila Lecoer**, *Mussolini's Greek Island: Fascism and the Italian Occupation of Syros in World War II*, Tauris Academic Studies, Λονδίνο-Ν. Υόρκη 2009, 269 σ.
Μεταξύ άλλων αναλύονται η πείνα, η προπαγάνδα και ο έλεγχος της πληροφορίας, η καθημερινή ζωή των κατακτητών στρατιωτών, οι κοινωνικές συνέπειες της Κατοχής. Περιλαμβάνει 15σέλιδη βιβλιογραφία.
- Stephen R. Lloyd-Moffett**, *Beauty for Ashes; The Spiritual Transformation of a Modern Greek Community*, St. Vladimir's Seminary Press, Κρέστυνγντ-Ν.Υόρκη 2009, 223 σ.
Τόπος της πνευματικής μεταμόρφωσης του βιβλίου είναι Πρέβεζα, πρωταγωνιστής ο αρχιεπίσκοπος Μελέτιος, εν σημαντικό ρόλο έπαιξε το Μοναστήρι του προφήτη Ηλία.
- Peter Mackridge**, *Language and National Identity in Greece, 1766-1976*, Oxford University Press, 2009, 384 σ.
Μετά την τοποθέτηση του θεωρητικού υπόβαθρου αναλύονται οι αντιφατικές συνθήκες της ελληνικής γλώσσας από το 1776, παρουσιάζεται ο Αδαμάντιος Κοραής ως αναμορφωτής της γλώσσας και οι αντίποδες του, οι απαρχές του δημοτισμού, ο εκπαιδευτικός δημοτικισμός, η πολιτική μεταρρύθμιση, και η πολιτική πόλωση του γλωσσικού ζητήματος στα χρόνια 1922-1976. Περιλαμβάνεται γλωσσάρι, πλούσια βιβλιογραφία και ευρετήριο.
- Νίκος Μαραντζίδης**, *Δημοκρατικός Στρατός Ελλάδας (ΔΣΕ), 1946-1949*, εκδ. Αλεξάνδρεια (σειρά: Θέματα Ιστορίας, 2), Αθήνα 2010, 197 σ.
Το πρώτο από τα οκτώ κεφάλαια του βιβλίου ξεκινά με τη τοποθέτηση του ΔΣΕ στη δημόσια ιστορία και την ιστορική έρευνα, ακολουθούν κεφάλαια για τον ΔΣΕ και τις Λαϊκές Δημοκρατίες, τα δημογραφικά και κοινωνιολογικά χαρακτηριστικά του, την πολιτική του φυσιογνωμία, το αξιόμαχο και την πειθαρχία, τα ζητήματα ταμπού. Περιλαμβάνεται βασική βιβλιογραφία και χρονολόγιο των σημαντικότερων στρατιωτικών γεγονότων.
- Mark Mazower**, *Η αυτοκρατορία του Χίτλερ: ναζιστική εξουσία στη κατοχική Ευρώπη*, μτφρ. Κώστας Κουρεμένος, εκδ. Αλεξάνδρεια (σειρά: Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία), Αθήνα 2009, 727 σ.
Το έργο περιλαμβάνει τρία μέρη: «Για τη Μεγάλη Γερμανία», «Η Νέα Τάξη», και «Προοπτικές» με τα κεφάλαια «Εμείς ο Ευρωπαίοι» και «Η Νέα Τάξη στην παγκόσμια ιστορία» καθώς και πλούσια βιβλιογραφία.
- Anthony Molho / Diogo Ramada Curto / Niki Koniordos** (επιμ.), *Finding Europe; Discourses on Margins, Communities, Images ca 13th - ca. 18th Centuries*, Berghahn Books, Ν. Υόρκη-Οξφόρδη 2007, 407 σ.
Πολυσυλλεκτικός τόμος, ο οποίος μεταξύ άλλων περιλαμβάνει κείμενα για τη δημόσια συζήτηση περί Ευρώπης, παλιές και νέες προσεγγίσεις στην ιστορία της Ευρώπης, για τις θρησκευτικές ταυτότητες και τις ταυτότητες φύλου, για κοινότητες εμπόρων και λογίων, για υπηκοότητα και κρατική γλώσσα, για την αναζήτηση κοινών παραδόσεων μέσα από το δίκαιο, για την απαρχή δικτύου μουσείων, κ.ά.
- Rena Molho / Vilma Hastaoglou-Martinidis**, *Jewish Sites in Thessaloniki: Brief History and Guide*, Lycabettus Press, Αθήνα 2009, 74 σ.
Το βιβλίο ξεκινά με μια ιστορική αναδρομή από τα βυζαντινά χρόνια έως τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Συνεχίζει με έξι βιογραφίες, ενώ το τελευταίο μέρος αναφέρεται σε τοποθεσίες και κτίσματα: βίλες, σχολεία, το ορφανοτροφείο, αγορές χαμάν, τον σιδηροδρομικό σταθμό, το εβραϊκό μουσείο της Θεσσαλονίκης, το νεκροταφείο, το μνημείο του Ολοκαυτώματος κ.ά. Περιέχει 10σέλιδη βιβλιογραφία και πλούσια εικονογράφηση.
- Μαρίνος Μπερνίτσας**, *Το Βαρβάκειο, όπως το έζησα στις δόξες του εφ. Εστία* (12-23 Νοεμ. 2009), Αθήνα 2009, 34 σ., συμπληρωμένο ανάτυπο.

Θεοδόσιος Νικολαΐδης, *Εθνικιστική ιστοριογραφία: η περίπτωση του Σπυρίδωνα Ζαμπελίου*, Κοινωφελές Ίδρυμα Κοινωνικού & Πολιτιστικού Έργου, Αθήνα 2010, 22 σ.

Βασίλης Παναγιωτόπουλος (επιμ.), με τη συνεργασία των **Δημήτρη Δημητρόπουλου** και **Παναγιώτη Μιχαηλάρη**, *Αρχειό Αλή Πασά, συλλογής Ι. Χώτζη Γενναδείου Βιβλιοθήκης της Αμερικανικής Σχολής Αθηνών. Έκδοση-σχολιασμός-ευρετήρια*, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Ερευνών/ΕΙΕ, τ. Α': 1747-1808, Αθήνα 2007 τ. Β': 1809-1817, Αθήνα 2007 τ. Γ': 1818-1821, Αθήνα 2007 τ. Δ': Εισαγωγή-ευρετήρια-γλωσσάρι, Αθήνα 2009.

Βαρύ, ογκώδες, τετράτομο έργο υποδομής, «θεμελιακό για την ελληνική ιστοριογραφία», όπως το διατυπώνει στον πρόλογο του Δ' τόμου ο Β. Παναγιωτόπουλος για να το σχολιάσει και σχεδόν να αμφισβητήσει το ίδιο του το κοπιαστικό πολύχρονο έργο, μάλλον ζωής. Οι τρεις πρώτοι τόμοι περιλαμβάνουν τις μεταγραμμένες, ταυτισμένες και σχολιασμένες επιστολές, ο τέταρτος ένα δοκίμιο εκατό σελίδων για τον Αλή Πασά, τα αρχειονομικά και εκδοτικά ζητήματα, μαζί με βιβλιογραφία, γλωσσάρι, ευρετήριο προσώπων, τόπων, όρων, αξιωμάτων και πραγμάτων και πίνακες αντιστοιχιών. Απέσπασε Βραβείο της Ακαδημίας Αθηνών για το 2010.

Ιωάννα Παπαθανασίου, με τη συνεργασία των **Πολίνας Ιορδανίδου**, **Άντας Καπόλα**, **Τάσου Σακελλαρόπουλου**, **Αγγελικής Χριστοδούλου**, *Η νεολαία Λαμπράκη τη δεκαετία του 1960: αρχειακές τεκμηριώσεις και αυτοβιογραφικές καταθέσεις*, Ιστορικό Αρχείο Ελληνικής Νεολαίας - Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς / Ινστιτούτο Νεοελληνικών Ερευνών / ΕΙΕ, Αθήνα 2008, 675 σ.

Ξεκινά με το σκεπτικό της έρευνας και σύντομη αναδρομή στην ιστορία των κινημάτων της αριστερής νεολαίας και τη Δημοκρατική Νεολαία Λαμπράκη τα χρόνια 1950-1967. Παρουσιάζονται οι αρχειακές τεκμηριώσεις, τα έντυπα των Λαμπράκηδων, οι Λαμπράκηδες στην εφ. Αυγή, αυτοβιογραφικές καταθέσεις και κλείνει με χρονολόγιο. Η έκδοση περιλαμβάνει σε μορφή CD αποδελτίωση της εφ. Αυγή για τους Λαμπράκηδες, 1963-1967.

Πέτρος Παπασαραντόπουλος, *Πολιτικό τραβέρσο στην ύστερη Μεταπολίτευση (1989-2010)*, πρόλ. Γιάννης Βούλγαρης, Επίκεντρο, Αθήνα 2010, 292 σ.

Κάθε χρονιά και κεφάλαιο: το κεφάλαιο για το 1976 είναι αφιερωμένο στη μνήμη του Νίκου Πουλαντζά.

Μίλτος Παύλου / Αθηνά Σκουλαρίκη (επιμ.), *Μετανάστες και μειονότητες: λόγος και πολιτικές*, Βιβλιόραμα, Αθήνα 2009, 500 σ. Πολυσυλλεκτικός τόμος που γράφουν οι: Λίνα Βεντούρα, Ελπίδα Βόγλη, Δημήτρης Δαλάκογλου, Ελευθερία Δέλτσου, Χρύσα Ζάχου, Ευαγγελία Καλεράντε, Λεωνίδας Καρακατσάνης, Τάκης Καφετζής, Ειρήνη Κίτσου-Μυλωνά, Λάμπρος Μπαλατσιώτης, Χάρης Μυλωνάς, Περικλής Παπανδρέου, Αντιγόνη Παπανικολάου, Δημήτρης Παρσάνογλου, Μίλτος Παύλου, Ηλέκτρα Πετράκου, Μαρίκα Ρόμπου-Λεβίδη, Αθηνά Σκουλαρίκη και Ξένια Χρυσόχοου.

Αριστοτελία Πελώνη, *Ιδεολογία κατά ρεαλισμού: η αμερικανική πολιτική απέναντι στην Ελλάδα, 1963-1976*, Πόλις, Αθήνα 2010, 431 σ.

Η μελέτη εξετάζει το ρεαλιστικό παράδειγμα και τον δομικό ρεαλισμό, τη θεωρία λήψης αποφάσεων κατά τον Robert Jervis, το γραφειοκρατικό πρόβλημα στην αμερικανική εξωτερική πολιτική, την εξωτερική πολιτική του Lyndon Johnson στην περιοχή μετά το 1963, τις αντιλήψεις των Αμερικανών για τους Γεώργιο και Ανδρέα Παπανδρέου, τις γραφειοκρα-

τικές διαμάχες και προβλήματα της αμερικανικής εξωτερικής πολιτικής απέναντι στην Ελλάδα και την Κύπρο τα χρόνια 1967-1974, και κλείνει με συμπεράσματα.

Corey Robin, *Φόβος: η ιστορία μιας πολιτικής ιδέας*, μτφρ. Ιουλία Πεντάζου, επιμ. Παναγιώτης Φραντζής, εκδ. Αλεξάνδρεια (σειρά: Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία), Αθήνα 2010, 407 σ. Η μελέτη που κυκλοφόρησε στα αγγλικά το 2004 (Oxford University Press) δομείται σε δυο μέρη. Το πρώτο τιτλοφορείται «Η ιστορία μιας ιδέας» και περιλαμβάνει κεφάλαια για τον φόβο, το άγχος, τον τρόμο, τον απόλυτο τρόμο, ενώ κλείνει με τα «Απομεινάρια μιας μέρας». Το δεύτερο μέρος αναφέρεται στην «Αμερικανική εκδοχή του φόβου» με κεφάλαια για τις αισθηματικές αγωγές, τις διαιρέσεις της εργασίας, τους πάνω και τους κάτω. Το Συμπέρασμα έχει τίτλο «Φιλελευθερισμός αγωνιστής».

Ζιζή Σαλίμπα, *Ο φεμινισμός στην Ελλάδα (19ος-20ός αιώνας)*, Κοινωφελές Ίδρυμα Κοινωνικού & Πολιτιστικού Έργου, Αθήνα 2010, σ. 7-20, ανάτυπο.

Σάββας Παρ. Σπέντζας, «Ο ανθρωπισμός του Ρήγα, θεμέλιο των ηθικών και κοινωνικών του αρχών και επιδιώξεων», *Υπέρεια 4: Πρακτικά Δ' Διεθνούς Συνεδρίου «Φεραί-Βελεστινο-Ρήγας»*, Αθήνα 2006, σ. 793-808, ανάτυπο.

Ioannis Theotokas / Gelina Harlaftis, *Leadership in World Shipping: Greek Family Firms in International Business*, Palgrave Macmillan, 2009, 346 σ.

Το πρώτο μέρος με τίτλο «Εφοπλιστές, Εταιρείες και Ναυτιλία» περιγράφει το προφίλ των ανθρώπων, των οικογενειών, των εταιρειών και το ναυτιλιακό περιβάλλον των αγορών (1945-2000). Στο δεύτερο μέρος καταγράφονται αλφαβητικά 142 ελληνικές εφοπλιστικές οικογένειες.

Marcelle Tinyare, *Ένα καλοκαίρι στη Θεσσαλονίκη, Απρίλιος-Σεπτέμβριος 1916*, μτφρ. Αλεξάνδρα Νεστοροπούλου Λαμπρος Φλιτούρης, εκδ. Ασίνη, Αθήνα 2008, 207 σ.

Τα πρωτότυπα κείμενα δημοσιεύτηκαν σε τέσσερις συνέχειες το 1917 στην *Revue des Deux Mondes*, και το 2004 αυτοτελώς στο Παρίσι από τις εκδόσεις Omnibus.

Λύντια Τρίχα, *Χαρίλαος Τρικούπης: μια βιογραφική περιήγηση* Καπόν, Αθήνα 2009, 247 σ.

Εξετάζεται ο Χαρίλαος Τρικούπης ως πολιτικός και ως άνθρωπος. Η «περιήγηση» ξεκινά από τις οικογενειακές καταβολές και τα χρόνια της νεότητάς του, και περνά στο χρόνο της πολιτικής που τον οδήγησαν στην εξουσία. Το τέταρτο κεφάλαιο τιτλοφορείται «Ο οραματιστής πρωθυπουργός, 1882-1890», και το τελευταίο είναι αφιερωμένο στα χρόνια των προβλημάτων, 1890-1895. Περιλαμβάνει χρονολόγιο, ενδεικτική βιβλιογραφία και ευρετήριο.

Κωνσταντίνος Τσιτσελίκης (επιμ.), *Η ελληνοτουρκική ανταλλαγή πληθυσμών: πτυχές μιας εθνικής σύγκρουσης*, μτφρ. Ελένη Τσερεζόλε / Μαρία Δεμέστιχα / Λεωνίδας Μοίρας, Κριτική, Αθήνα 2006, 571 σ.

Τα τέσσερα μέρη του βιβλίου είναι: «Μια λύση στην υπηρεσία της εθνικής καθαριότητας», «Αυτοί που έφυγαν», «...Αυτοί που έμειναν», «...Και ό,τι διατηρήθηκε: μνήμες, μνημεία, και εθνικές αφηγήσεις».

Demetra Tzanaki, *Women and Nationalism in the Making of Modern Greece: The Founding of the Kingdom to the Greco-Turkish War*, Palgrave Macmillan / St. Antony's College, Οξφόρδη 2009, 234 σ.

Τα τρία μέρη τιτλοφορούνται: «Φύλο και το έθνος (1836-1869)», «Η ανάδυση της γυναικείας συνείδησης: γυναίκες και το έθνος (1869-1880)», «Φύλο και το κράτος (1880-1897)».

Dimiris Tziouvas (επιμ.), *Greek Diaspora and Migration since 1700: Society, Politics and Culture*, Ashgate, 2009, 306 σ.

Πολυσυλλεκτικός τόμος, κυρίως με ελληνικές συμβολές, σε δυο μέρη: «Κοινωνία και Πολιτική», «Λογοτεχνία και Πολιτισμός».

Έλενα Φραγκάκη-Syrett, *Το εμπόριο της Σμύρνης τον 18ο αιώνα (1700-1820)*, μτφρ. Δημήτρης Ν. Σωτηρόπουλος, επιμ. Μαρίνος Σαρηγιάννης, εκδ. Αλεξάνδρεια (σειρά: Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία), Αθήνα 2010, 473 σ.

Δίνεται το οθωμανικό οικονομικό πλαίσιο του 18ου αιώνα, η εικόνα του λιμανιού της Σμύρνης εκείνη την εποχή, το περιβάλλον και οι κοινωνικές συνθήκες της πόλης. Παρουσιάζονται οι έμποροι (Ευρωπαίοι και Οθωμανοί), το εμπόριο με τη Γαλλία, τη Βρετανία, την Ολλανδία, τη Δυτική Ευρώπη στα χρόνια 1700-1820, οι εισαγωγές και οι εξαγωγές. Η βιβλιογραφία καλύπτει 35 σελίδες.

Γιάννης Χαμηλάκης / Nicoletta Momigliano (επιμ.), *Αρχαιολογία και ευρωπαϊκή νεωτερικότητα: παράγοντας και καταναλώνοντας τους «Μινωίτες»*, μτφρ. Νίκος Κούτρας, Εκδόσεις του Εικοστού Πρώτου, Αθήνα 2010, 382 σ.

Συλλογικός τόμος με διεθνείς συμβολές παρουσιασμένος σε δυο μέρη, μετά την Εισαγωγή των δύο επιμελητών: «Το παρόν στο παρελθόν: παράγοντας τους “Μινωίτες”» και «Το παρελθόν στο παρόν: καταναλώνοντας τους “Μινωίτες”». Είναι καρπός ερευνητικού εργαστηρίου που πραγματοποιήθηκε στη Βενετία (25-27 Νοεμβρίου 2005), με στόχο, μεταξύ άλλων, να διερευνήσει τις χρήσεις του παρελθόντος της Κρήτης της Εποχής του Χαλκού.

Γιώργος Χατζηδημητριάδης, *Ημερολόγιο εξορίας-Ερζερούμ 1943*, επίμετρο Αϊχάν Ακτάρ, επιμ. Νίκη Σταυρίδη, μτφρ. από τα τουρκικά Νίκη Σταυρίδη / Άνθη Καρρά, Εστία (σειρά: Μαρτυρίες-Βιογραφίες), Αθήνα 2010, 152 σ.

Το ημερολόγιο ακολουθούν επιστολές κατάλογος των υπόχρεων που εστάλησαν στα στρατόπεδα εργασίας Ερζερούμ-Άσκαλε και Εσκίσεχίρ-Σιβριχισάρ και παράρτημα που περιλαμβάνει χάρτη, γελοιογραφίες και φωτογραφίες του τουρκικού Τύπου της εποχής και οικογενειακές φωτογραφίες.

Ευάγγελος Χρυσός / Wolfgang Schultheiss (επιμ.), *Ορόσημα ελληνο-γερμανικών σχέσεων*, Ίδρυμα της Βουλής των Ελλήνων για τον Κοινοβουλευτισμό και τη Δημοκρατία, Αθήνα 2010, 373 σ.

Πρόκειται για τα πρακτικά ελληνο-γερμανικής διοργάνωσης συνεδρίου που πραγματοποιήθηκε στο Ινστιτούτο Γκαίτε της Αθήνας (16-17 Απρ. 2010) πάνω στο ξέσπασμα της οικονομικής κρίσης. Οι συνεδρίες είχαν τις θεματικές: «Η περίοδος πριν από την Επανάσταση», «Ο Όθων και η εποχή του», «Η Ελλάδα από το 1836 έως το 1914», «Ελλάδα και Γερμανία στα χρόνια του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου», «Ελληνογερμανικές σχέσεις πριν και μετά το Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο», «Νέο ξεκίνημα μετά τον Παγκόσμιο Πόλεμο» και καταληκτήρια συνεδρία με προσωπικές εμπειρίες, αποτιμήσεις και συμπεράσματα. Ο τόμος των πρακτικών κυκλοφορεί σε δύο γλώσσες (ελληνικά και γερμανικά).

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Δαυίδ Αντωνίου, *Γαλλικά σχολεία στην Ελλάδα: απόπειρα πρώτης καταγραφής*, Διεθνές Κέντρο Έρευνας Αίσιωπος – La Fontaine (1), Αθήνα 2009, 181 σ.

Καταγραφή υποδομής που αποτυπώνει την καθοριστική όψη της παρουσίας και επίδρασης της Γαλλίας στην Ελλάδα.

Δαυίδ Αντωνίου, *Διαδρομές και στάσεις στη νεοελληνική εκπαιδευση, 19ος-20ός αι.*, προλογικό σημείωμα Αλέξης Δημαρά Μεταίχιμο, Αθήνα 2008, 806 σ.

Συγκεντρωτικός τόμος που περιλαμβάνει 27 μελέτες δημοσιευμένες διάσπαρτα, καρπός της 25χρονης πορείας του αφοσιωμένου μελετητή της ιστορίας των εκπαιδευτικών πραγμάτων στο σύγχρονο ελληνικό κράτος Δ. Αντωνίου. Ξεκινά με ένα συνοπτικό αλλά κατατοπιστικό περίγραμμα της νεοελληνικής εκπαίδευσης των χρόνων 1770-1929 και στη συνέχεια δομείται σε έξι μέρη: «Απαρχές της εκπαίδευσης στον ελλαδικό χώρο», «Πειράματα και περιπέτειες διδακτικού υλικού», «Οι “εργάτες” της εκπαίδευσης: ένας ολόκληρος κόσμος», «Εκπαιδευτικές εφαρμογές σε μία ναυτική χώρα», «Ενσωματώσεις στο ελλαδικό σύστημα», «Εποπτεία της εκπαίδευσης: πρόσωπα και διοικητικοί θεσμοί». Οι πλοισιες αδημοσίευτες και δημοσιευμένες πηγές (αρχεία, εφημερίδες, περιοδικά, κ.ά.) και η ελληνική, κατά κύριο λόγο, βιβλιογραφία μαρτυρούν το βάθος της έρευνας και αποτελούν σημείο αναφοράς και εκκίνησης των ερευνητών του ελληνικού εκπαιδευτικού πεδίου.

Andy Green, *Εκπαίδευση και συγκρότηση του κράτους: η ανάδυση των εκπαιδευτικών συστημάτων στην Αγγλία, στη Γαλλία και στις ΗΠΑ*, επιστ. επιμ. Παναγιώτης Γ. Κιμουρτζής, εισαγωγή μτφρ. Π. Γ. Κιμουρτζής / Γλυκερία Μανιώτη, Gutenberg, Αθήνα 2010, 483 σ.

Σημαντική μελέτη του 1990 που συγκεντρώνει δυσεύρετα στοιχεία και αναφέρεται στην ανομοιογενή ανάπτυξη των εθνικών συστημάτων εκπαίδευσης, τις κοινωνικές τους καταβολές, την εκπαίδευση σε σχέση με τη συγκρότηση του κράτους, την εκπαίδευση και τον κρατισμό στην ηπειρωτική Ευρώπη, τις περιπτώσεις των ΗΠΑ και της Αγγλίας.

Ιωάννης Ε. Πυργιωτάκης, *Εκτός των τειχών*, πρόλ. Δημήτρης Θ. Τσάτσος, επιμ. Δρ. Χρυσή Παπαβασιλείου-Πυργιωτάκη / Αθηνά Πυργιωτάκη, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 2010, 342 σ.

Συγκεντρωμένα άρθρα από εφημερίδες των τελευταίων δέκα χρόνων που αφορούν κυρίως θέματα της δευτεροβάθμιας και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και της παιδείας γενικότερα την πολιτική, τις ευπαθείς ομάδες πληθυσμού και «αποκαίριατους».

Άλκης Ρήγος, *Ελληνικό Πανεπιστήμιο και φοιτητικό κίνημα: από τα χθες στο σήμερα του θεσμού*, τ. Α΄: 1837-1909, με επίμετρο της πορείας μέχρι σήμερα, Παπαζήσης, Αθήνα 2010, 310 σ.

Επιμέλεια: Έλλη Δρούλι

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΗ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

κ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ Α. ΠΡΟΒΟΠΟΥΛΟΥ

ΣΤΗΝ 78^Η ΕΤΗΣΙΑ ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ

18 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2011

Η ΠΟΡΕΙΑ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΣΕ ΑΠΟΦΑΣΙΣΤΙΚΗ ΚΑΜΠΗ – ΚΡΙΣΙΜΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Η Τράπεζα της Ελλάδος εξαρχής είχε υποστηρίξει ότι η Συμφωνία Στήριξης θα έπαιζε σημαντικό ρόλο στην αντιμετώπιση της κρίσης, καθώς θα εξασφάλιζε τα αναγκαία κεφάλαια σε μια περίοδο που η χώρα είχε πρακτικά αποκλειστεί από τις αγορές, θα επέβαλλε πειθαρχία στην τήρηση των χρονοδιαγραμμάτων, θα προσέφερε τεχνογνωσία στην εφαρμογή της οικονομικής πολιτικής και θα διευκόλυνε τη δημοσιονομική προσαρμογή.

Η Συμφωνία Στήριξης απέτρεψε τη χρεοκοπία και επέβαλε τον αναπροσανατολισμό της οικονομικής πολιτικής

Πράγματι, η Συμφωνία όχι μόνο εξασφάλισε τα αναγκαία κεφάλαια αλλά και έδρασε ως καταλύτης για το ριζικό αναπροσανατολισμό της οικονομικής πολιτικής προς δύο κύριες κατευθύνσεις: την ταχεία δημοσιονομική προσαρμογή και την εφαρμογή διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων. Η στροφή αυτή έπρεπε βεβαίως να έχει γίνει πολλά χρόνια πριν, όταν οι συνθήκες ήταν ευνοϊκότερες. Τον Απρίλιο πάντως του 2010 όλα τα περιθώρια για αναβολές είχαν εξαντληθεί και η αλλαγή κατεύθυνσης ήταν επιτακτικά αναγκαία. Η πολιτική που άρχισε να εφαρμόζεται ήταν ο μόνος τρόπος για να ανακοπεί η περιθωριοποίηση της χώρας, η μόνη ελπίδα για τη δημιουργία προϋποθέσεων που θα επέτρεπαν μια συνεταγμένη πορεία πάνω σε νέες βάσεις το ταχύτερο δυνατόν.

Οι παρεμβάσεις της ΕΚΤ και τα μέτρα ενίσχυσης της ρευστότητας απέτρεψαν την πιστωτική ασφυξία

Την ίδια αυτή περίοδο, όταν οι υποβαθμίσεις της πιστοληπτικής ικανότητας της χώρας συμπαρέσυραν και τις αξιολογήσεις των τραπεζών, οι ομαλές συνθήκες ρευστότητας εξασφαλίστηκαν χάρη στην πολιτική και τις παρεμβάσεις του Ευρωσυστήματος. Η νομισματική πολιτική παρέμεινε σε διευκολυντική κατεύθυνση, διατηρώντας τα επιτόκια σε χαμηλά επίπεδα. Παράλληλα, το Ευρωσύστημα εξακολούθησε να προσφεύγει στη χρήση μη συμβατικών μέτρων νομισματικής πολιτικής, τα οποία βελτίωσαν τη ρευστότητα των τραπεζών και της οικονομίας υπό συνθήκες που ήταν εξαιρετικά δυσμενείς για την Ελλάδα. Τέλος, ελήφθη και η πολύ σημαντική απόφαση να παρέχεται χρηματοδότηση από το Ευρωσύστημα στις τράπεζες, έναντι χρεογράφων τα οποία έχει εκδώσει ή εγγυηθεί το Ελληνικό Δημόσιο, ανεξαρτήτως πιστωτικής διαβάθμισης.

Είναι βεβαίως γνωστό ότι δυσχέρειες στη χρηματοδότηση των επιχειρήσεων υπήρξαν και εξακολουθούν να υπάρχουν. Θα πρέπει όμως να συγκριθούν με τα ανυπέβλητα εμπόδια που θα είχαν δημιουργηθεί, αν δεν είχαν γίνει οι σωτήριες αυτές παρεμβάσεις, που απέτρεψαν τη διαμόρφωση συνθηκών πιστωτικής ασφυξίας.

Η προσαρμογή ξεκίνησε το 2010 με απτά αποτελέσματα στο δημοσιονομικό τομέα

Η προσπάθεια αντιστροφής των εξελίξεων άρχισε με παρεμβάσεις σε πολλούς τομείς και είχε απτά αποτελέσματα, κυρίως στον δημοσιονομικό τομέα. Το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης ως ποσοστό του ΑΕΠ μειώθηκε περίπου κατά 5 ποσοστιαίες μονάδες. Η πρόοδος αναγνωρίστηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το ΔΝΤ, σε τρεις διαδοχικές αξιολογήσεις, γεγονός που επέτρεψε την ομαλή ροή της χρηματοδότησης που προέβλεπε η Συμφωνία Στήριξης. Αποτράπηκαν έτσι οι ολέθριες εξελίξεις που ένα χρόνο πριν έμοιαζαν αναπόφευκτες και δόθηκε στην οικονομία ένα χρονικό περιθώριο, για να προχωρήσει στις αλλαγές που ούτως ή άλλως, με ή χωρίς Μνημόνιο, έπρεπε να γίνουν.

Καθυστερήσεις αλλά και αντικειμενικές δυσκολίες συντηρούν την αβεβαιότητα των αγορών

Μέσα στο χρόνο που πέρασε έγιναν πολλά. Όμως, παρά τα θετικά αποτελέσματα και τη μεγάλη προσπάθεια που έχει καταβληθεί, οι παράγοντες που δημιουργούν αβεβαιότητες και τροφοδοτούν την επιφυλακτικότητα των αγορών διατηρούνται ισχυροί.

- Πρώτον, η **δυναμική του χρέους** παραμένει δυσμενής, καθώς οι συσσωρευμένες ανισορροπίες είναι μεγάλες και η πρόοδος των προσαρμογών δεν είναι αρκετά ταχεία για να αντιστρέψει γρήγορα και αποφασιστικά αυτή τη δυναμική.

- Δεύτερον, η **ανταγωνιστικότητα** βελτιώθηκε ελαφρά, κυρίως λόγω μειώσεων στο κόστος παραγωγής. Δεν βελτιώθηκε όμως η «διαρθρωτική» ανταγωνιστικότητα, που συνδέεται με τη δημιουργία περιβάλλοντος φιλικού προς την επιχειρηματική δραστηριότητα. Εξάλλου, η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας κόστους το 2010 ήταν μικρή σε σχέση με τις σωρευτικές απώλειες της τελευταίας δεκαετίας.

- Τρίτον, παρά τις μεταρρυθμίσεις στη **λειτουργία του δημόσιου τομέα**, δεν υπήρξε ακόμη ουσιαστική βελτίωση εκεί όπου πρωτογενώς παράγονται τα ελλείμματα -- στη δημόσια διοίκηση, τους πολυάριθμους οργανισμούς, την τοπική αυτοδιοίκηση -- ούτε και στην αποτελεσματικότητα του φοροεισπρακτικού μηχανισμού. Έτσι, η δημοσιονομική πορεία, μετά την ισχυρή εκκίνηση που έγινε, εμφανίζει στις αρχές του 2011 σημεία κόπωσης και αποκλίσεις από τους στόχους. Το έλλειμμα του 2010, παρά τη μεγάλη μείωσή του, απέκλινε από την αρχική πρόβλεψη, ενώ αποκλίσεις καταγράφονται και το πρώτο τρίμηνο του 2011.

- Τέταρτον, στο πεδίο των **διαρθρωτικών αλλαγών** ψηφίστηκαν σημαντικά νομοθετήματα, που αφορούν το ασφαλιστικό σύστημα, το σύστημα υγείας, τα κλειστά επαγγέλματα και την αγορά εργασίας, και σε αρκετές περιπτώσεις υπήρξε πρόοδος. Σε ορισμένες περιπτώσεις όμως οι μεταρρυθμίσεις δεν προχωρούν όσο βαθιά χρειάζεται, ενώ συχνά η εφαρμογή τους καθυστερεί, είτε επειδή προσκρούει σε διοικητικές δυσλειτουργίες είτε επειδή εκδηλώνεται διστακτικότητα λόγω αντιδράσεων.

- Πέμπτον, η **πραγματική οικονομία** εξελίχθηκε δυσμενέστερα από ό,τι αναμενόταν. Το ΑΕΠ μειώθηκε το 2010 κατά 4,5%, λόγω της υποχώρησης της ιδιωτικής κατανάλωσης κατά 4,5%, της δημόσιας κατανάλωσης κατά 6,5% και των ακαθάριστων επενδύσεων παγίου κεφαλαίου κατά 16,5%. Η ύφεση όμως εκτιμάται ότι θα ήταν ηπιότερη, αν προχωρούσαν ταχύτερα οι μεταρρυθμίσεις για τη βελτίωση του περιβάλλοντος της επιχειρηματικής δραστηριότητας, η αξιοποίηση των κοινοτικών πόρων του ΕΣΠΑ, και η βελτίωση της αποτελεσματικότητας των δημόσιων δαπανών.

- Έκτον, η ύφεση προκάλεσε **απώλειες θέσεων εργασίας** σε όλους τους τομείς και άνοδο της ανεργίας. Η απασχόληση το τελευταίο τρίμηνο του 2010 ήταν μειωμένη κατά 4% έναντι του αντίστοιχου τριμήνου του 2009, υποδηλώνοντας την απώλεια 180 χιλιάδων θέσεων εργασίας, ενώ το ποσοστό ανεργίας το ίδιο τρίμηνο έφθασε το 14,2% του εργατικού δυναμικού. Η μέση ετήσια μείωση της απασχόλησης (-2,7%) ήταν μικρότερη από τη μείωση του ΑΕΠ, με αποτέλεσμα να υποχωρήσει και η παραγωγικότητα (κατά 1,8%).

- Τέλος, η **ενημέρωση και η δημόσια συζήτηση** για τα αίτια της κρίσης, την πραγματική κατάσταση της οικονομίας και κυρίως για τις αντικειμενικές συνθήκες που επιβάλλουν αυτή την πολιτική ήταν αποσπασματική και ελλιπής. Το Μνημόνιο αντιμετωπίζεται συχνά ως υπαίτιο των συμπτωμάτων της κρίσης και όχι ως αναπόφευκτη παρέμβαση για την αντιμετώπισή της. Δεν έχει εξάλλου εξηγηθεί επαρκώς ότι το Μνημόνιο περιόρισε την οξύτητα αυτών των συμπτωμάτων, η οποία θα ήταν πολλαπλάσια χωρίς αυτό. Η στήριξη των μεταρρυθμίσεων αποδείχθηκε σε αρκετές περιπτώσεις άτολμη, ενώ τα συμπτώματα της κρίσης μεγαλοποιούνται στο δημόσιο διάλογο, χωρίς όμως καμία αναφορά στους λόγους που επιβάλλουν τις αλλαγές.

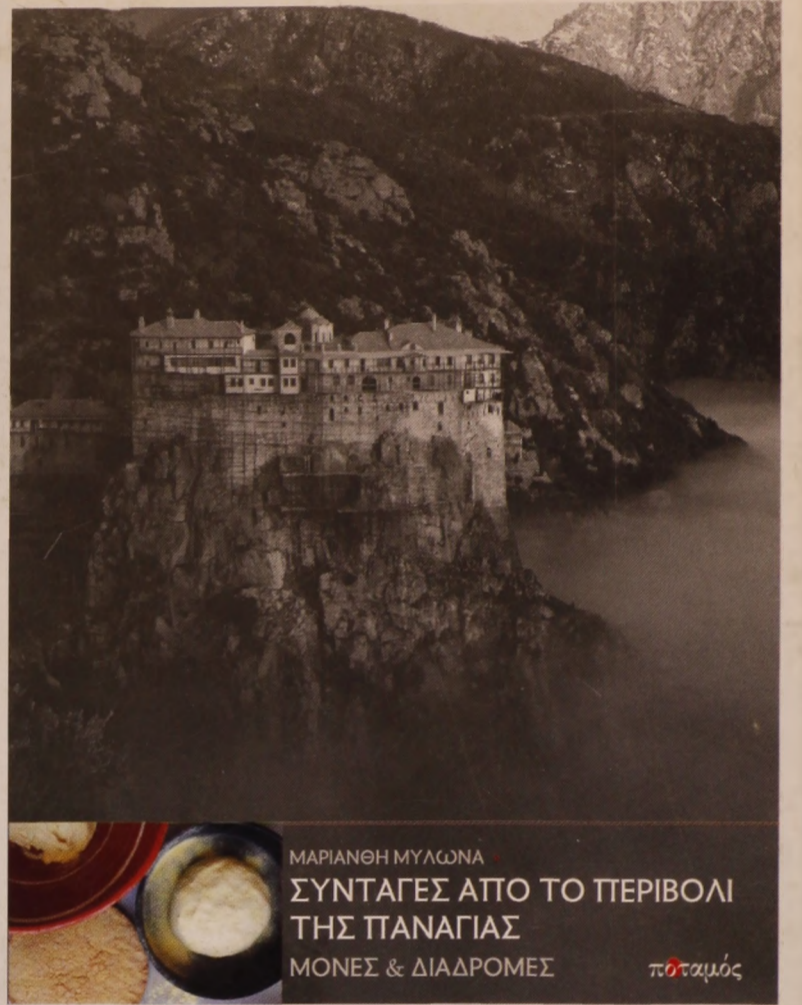
Αποτέλεσμα του ελλείμματος πληροφόρησης ήταν η **στάση μερίδας της κοινής γνώμης** απέναντι στις αλλαγές, η οποία ήταν αμήχανη και επιφυλακτική, καθώς η νέα πολιτική αμφισβήτησε βεβαιότητες που για πολλά χρόνια θεωρούνταν ακλόνητες, ενώ παράλληλα δεν είχε εξηγηθεί με πειστικό τρόπο η προτεινόμενη διεξοδος. Η αβεβαιότητα αυτή εμπόδιζε την ενεργητική κατάφαση και συστράτευση κοινωνικών δυνάμεων. Υπήρξαν βεβαίως και αντιδράσεις που απλώς επιδίωκαν να μην αλλάξει τίποτα και να υπάρξει επιστροφή σε πρακτικές του παρελθόντος.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΣΚΑΡΜΟΥΤΣΟΣ

64 εδώδιμα

Ι σ. 23x28, σελ. 152, € 25,00

ΜΑΡΙΑΝΘΗ ΜΥΛΩΝΑ
ΣΥΝΤΑΓΕΣ ΑΠΟ ΤΟ ΠΕΡΙΒΟΛΙ
ΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ
ΜΟΝΕΣ & ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ

ποταμός

ΜΑΡΙΑΝΘΗ ΜΥΛΩΝΑ

Συνταγές από το Περιβόλι της Παναγιάς

Μονές & διαδρομές

Ι σ. 21x27,5, σελ. 168, € 25,00

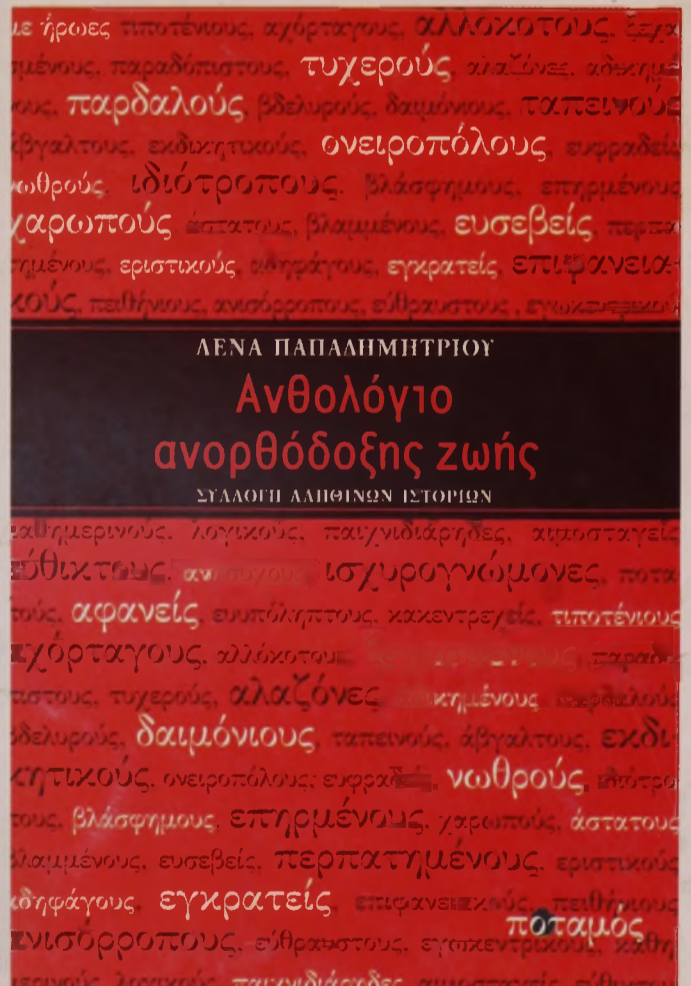
ΣΤΑΥΡΟΣ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗΣ **Οι άνθρωποί μου**

ΣΤΑΥΡΟΣ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗΣ

Οι άνθρωποί μου

Ι σ. 17x24, σελ. 312, € 22,00

ΛΕΝΑ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

**Ανθολόγιο
ανορθόδοξης ζωής**

ΣΥΛΛΟΓΗ ΛΑΘΗΘΙΩΝ ΙΣΤΟΡΙΩΝ

με ήρωες, τιποτένιους, αχόρταγους, αλλόκοτους, ξεχ
μένους, παραδίπλωτους, τυχερούς, αλαζόνες, αδικημέ
νους, παρδαλούς, βδελυρούς, δαιμόνιους, ταπεινούς,
αβγαλτούς, εκδικητικούς, ονειροπόλους, εγκρατεί
κωθρούς, ιδιότροπους, βλάσφημους, επηρομένους,
χαριπτούς, άστατους, βλαμμένους, ευσεβείς, περπα
τημένους, εριστικούς, αθηφάγους, εγκρατείς, ΕΠΙΦΑΝΕΙΟ
ΚΟΥΣ, πειθήνιους, ανισύρροπους, εθρακιστούς, εγκρατείς,
αθηφάγους, λογικούς, παιχνιδιάρηδες, αριστοταχεί
εθρακιστούς, ανισύρροπους, ισχυρογνώμονες, ποτα
τούς, αφανείς, ευπρόσηπους, κακεντραγείς, τιποτένιους,
αχόρταγους, αλλόκοτους, παραδίπλωτους, τυχερούς,
αλαζόνες, αδικημένους, παρδαλούς, βδελυρούς,
δαιμόνιους, ταπεινούς, αβγαλτούς, εκδικη
τικούς, ονειροπόλους, εγκρατείς, κωθρούς, ιδιότρο
πούς, βλάσφημους, επηρομένους, χαριπτούς, άστατους,
βλαμμένους, ευσεβείς, περπατημένους, εριστικούς,
αθηφάγους, εγκρατείς, επιφανειακούς, πειθήνιους,
ανισύρροπους, εθρακιστούς, εγκρατείς, αθηφάγους,
ισοιούς, λογικούς, παιχνιδιάρηδες, αριστοταχεί

ΛΕΝΑ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Ανθολόγιο ανορθόδοξης ζωής

Πρόλογος του Κοσμά Βίδου

Ι σ. 12x18, σελ. 432, € 18,00